

KOLLÁTH ANNA

Univerza v Mariboru, Filozofska fakulteta (Faculty of Arts, University of Maribor, Slovenia)

STANDARD ÉS/VAGY KONTAKTUSVÁLTOZAT? A MAGYAR NYELV ÉS VÁLTOZATAI A MURAVIDÉKI KÉTNYELVŰ OKTATÁSBAN

Köztudomású, hogy a muravidéki kétnyelvű oktatásban nem sikerült megteremteni a kisebbségi magyar és a többségi szlovén nyelv egyensúlyát, az iskolában az államnyelv dominanciája érvényesül a szaktantárgyak oktatásában. Ez a tény is jelentősen hozzájárult ahhoz, hogy a kisebbségnek és a többségnek egyaránt kötelező, hátrányos helyzetűvé vált magyaroktatás (a magyar mint tantárgy) és a magyarul oktatás (a kisebbségi nyelv mint tannyelv) nem tud következetesen élni a belső nyelvváltozatok adta gazdagsággal sem. Kisebbségben is a közmagyar standard elsajátíttatása az elérendő cél a közoktatásban, amely csak a muravidéki kontaktusváltozatra, a diákok vernakuláris nyelvváltozatára építve lehet eredményes és hatékony (additív oktatás).

Az előadás azt igyekszik bemutatni, hogyan él egymással és egymás mellett a diákok (iskolai) nyelvhasználatában a magyar nyelv két alapváltozata: hogyan alakul és erősödik a standard szóban és írásban, miként és mikor van jelen a kontaktusváltozat, érvényesül-e, s ha igen, mennyiben a rendszerváltást követően felerősödött nyelvi kiegyenlítődés. A prezentáció magyar szakos hallgatók által gyűjtött korpuszra épül: egyrészt egy kérdőíves vizsgálat tanulságait összegzi (megadott nyelvi változók, a diákszleng néhány eleme használati gyakoriságának meghatározása lexikalitási ítélettel), másrészt kreatív írások nyelvi sajátosságainak bemutatásán keresztül (dialektalizmusok és kontaktusjelenségek írott nyelvi produktumokban) mutat rá az anyanyelv iskolai helyzetének trendjeire, a nyelvváltozatok eredményezte nyelvi sokszínűségeire.